

NABÍDKA KURZŮ CENTRA JUDAISTICKÝCH STUDIÍ LETNÍ SEMESTR 2009/2010

A. POVINNÉ, POVINNĚ VOLITELNÉ PŘEDMĚTY:

Úvod do studia judaistiky 2

Garant: Ivana Bednaříková-Procházková, vyučují různí přednášející

Přednáška 2+0, česky, částečně anglicky

Úterý 11:30 – 13:00, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/JZ2 - 3 kr. - zkouška

Cyklus přednášek zajišťovaný jednotlivými vyučujícími. Vstup do disciplíny, který posluchače seznamuje s předmětem, metodami, základními texty (primární i studijní literatura) a historií oboru, přičemž přednáška prezentuje zejména interdisciplinární pestrost studijního oboru.

Zkouška z předmětu se skládá z jednotlivých praktických úkolů, které jednotliví vyučující udělí posluchačům na konci své hodiny.

Předběžný program:

1. Základní pomůcky výzkumu (Encyklopedie, slovníky, bibliografie, katalogy, webové stránky atd.) - Marie Krappmann, Louise Hecht a Tamas Visi (16.2.)
2. Jidiš - Marie Krappmann (23.2.)
3. Bible a její exegeze: Teologie, filozofie, mysticismus - Tamas Visi (2.3.)
4. Rabínská literatura - Tamas Visi (9.3.)
5. Moderní dějiny Židů – Louise Hecht (16.3.)
6. Moderní dějiny českých Židů – Marie Crhová (23.3.)
7. Kalendář, liturgie a liturgické umění - Tamas Visi (30.3.)
8. Moderní hebrejská literatura – Lenka Uličná (6.4.)
9. Německá židovská literatura - Ingeborg Fialová (13.4.)
10. Česká židovská literatura – Daniel Soukup (starší lit.)/Ivana Bednaříková-Procházková (souč. lit.) (20.4.)
11. Antisemitismus a Holocaust - Eva Kalousová/Jarka Vitámvásová/Alžběta Drexlerová (27.4)
12. Umění a hmotná kultura – Magda Veselská/Lenka Uličná (4.5.)

Dějiny a duchovní dějiny Židů II.

Tamas Visi, MA., Ph.D., Centrum jud. studií FF

Přednáška 2+0, anglicky

Pondělí 9:45 – 11:15, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/DZ2 - 3 kr. – zkouška

Evaluation: Test at the end of the semester on the basis of the literature specified below and the materials presented in the classes.

1. Hellenistic Period (334-63 př.n.l.)

- The Ptolemaic period in Judea: urbanization, hellenization, new perspectives and challenges. Canonization as an intellectual activity. The Torah as a document of Early Hellenistic Judaism. The Samaritan schism.
- The Hasmonean revolt: a critique of simplistic approaches. What "hellenization" was and what it was not. The nature of Antiochus IV's persecution. Diverse responses from Jewish society. Monotheistic spirituality demonstrates its strength for the first time in history. What to do after the victory? Domesticating monotheistic spirituality: the emergence of biblical exegesis
- "Hellenistic Judaism." The urban elite versus rabbinic authority. The Septuagint: a symbol of Hellenistic Judaism. Begars and magicians. The emergence of synagogues. The emergence of Jewish theology. Philo of Alexandria

2. Roman Period (63 př.n.l. - 638 n.l.)

- Jerusalem: The "Holy City" in reality and in imagination. The priesthood and its intellectual tradition. For a "pure" Jerusalem: sectarian movements in the Second Temple period. Pharisees, Sadducees, Essenes, Zealots, early Christians. Rabbinic Judaism as a "Jerusalem-movement."
- Dead Sea Scrolls. The history of the discoveries. Various theories: "Essene library," "Qumran community,"

"Genizah." A key document: the Nahum-pesher. The Dead Sea Scrolls and the origins of Rabbinic Judaism and Christianity.

- Ancient sociology: (1) the village. Life in ancient villages. Mentality, ethical code, religious ideas and behaviour. Problems and dilemmas. Religious literature. (2) the small urban center: Public life and buildings. Mentality, ethical code, religious ideas and behaviour. Problems and dilemmas. Religious literature.
- Revolts against the Romans. Political, social and religious causes leading to the revolts against the Romans. Megillat Taanit: a key document. Bet Hillel versus Bet Shammai before and during the first revolt. Josephus Flavius and Yohannan ben Zakkay. Two groups of survivors: Pharisees and Christians. The sanhedrin of Yavneh and the problems of continuity. Rabban Gamliel and the edition of the Shemoneh esre-prayer. Forgetting the past: Rabbi Akiva's role in the Bar-Kokhba revolt.
- The formative period of Rabbinic Judaism. The sanhedrin: dream and reality. Reshaping old traditions. Halakha, haggada and midrash. The rabbinic mind: techniques of self-fashioning. Judah ha-Nasi's concordance with "Caesar Antonius." The Mishnah: the first harvest of rabbinic literature. The Patriarchate. The crystallization of rabbinic theology.
- Jews in Babylonia. Rabbinic tradition enters Babylonia. The Mishnah as a sacred text. New hermeneutical modes: the talmudic discussion. Ancient Mesopotamian roots of talmudic hermeneutics. The new academies: Sura and Pumbedita. Sassanian persecutions and Jewish responses. The emergence of the Babylonian Talmud.
- After the Christianisation of the Roman Empire. The end of the Patriarchate. Changes in Palestinian rabbinic movement: emphasis on minhagim and midrashim. The Palestinian Talmud. The collapse of hellenistic urban centers and the "victory" of Rabbinic Judaism. "Re-hebraization" of Jews: forgetting the Septuagint and Greek culture - the evidence of the Cairo genizah, catacombs, and tomb-stones. A new genre of literature: the piyyutim.

3. Early Middle Ages (638-1038)

- The Jewish world at the time of the Islamic conquest. Exilarchs, geonim, and yeshivot - what we know and what we do not know. The reshuyot system. A new genre: halakhic responsa literature. Babylonia versus Palestine: opposition against piyyutim. A new center of Jewish life: the synagogue. A new medium of religious ideology: liturgy. Regulating liturgical practices. The first Jewish prayer-books. Searching for the Sanctuary in the heaven: Heikhalot mysticism.
- Saadya Gaon and his Times. Emergence of new Jewish intelligentsia. Secular culture and philosophy in Arabic: a new intellectual challenge. "To read the Bible in the same way as Aristotle:" the formation of Karaism. The conservatism of the geonim. Saadyah gaon: making a new paradigm of Rabbinic Judaism. The role of poetry, grammar, biblical exegesis, philosophy, and mysticism in Saadyah's thought. The first halakhic codes.
- The Beginnings of Ashkenaz: Jewish merchants in Northern and Central Europe. Decentralization: the dissolution of geonic power-centers. The international elite of Judaism in the Western Mediterranean basin. New intellectual centers in Spain, North Africa, Provence, and Italy. The Babylonian Talmud takes over. The first Jewish settlements in the Rhine-valley. The archaic religious customs of Ashkenazi Jews. The taqqanot of Rabbenu Gershom

Literature:

A. Primary Sources (**obligatory**):

From the Bible: Ezra, Nehemiah, Daniel, Ester

Letter of Aristeas

Josephus Flavius: Antiquities, Books XV-XX.

Dead Sea Scrolls: Selection (to be provided later)

Megillat Taanit

Selections from Hellenistic Jewish Literature and Rabbinic Literature (in English, [downloadable here](#))

B. Secondary Sources (**obligatory**):

Schäfer, Peter: Dějiny Židů v antice. Praha: Vyšehrad, 2003.

Stemberger, Günter: Talmud a midraš. Praha: Vyšehrad, 1999.

Brody, Robert: The Geonim of Babylonia and the Shaping of Medieval Jewish Culture. New Haven and London: Yale University Press, 1998.

Dějiny a duchovní dějiny Židů IV.

Mgr. Marie Crhová, Ph.D., M.A., Centrum jud. studií FF

Přednáška 2+0, česky

Středa 15:00 – 16:30, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.23 (seminárka)

Stag: JUD/DZ4 - 3 kr. - zkouška

Přednáškový cyklus představí základní kapitoly moderních židovských dějin od počátků emancipace na konci 18. století po současnost. Geograficky je zaměřen na Evropu, ale pokrývá také další centra židovského osídlení včetně Izraele a Spojených států amerických. Zvláštní pozornost bude věnována také vývoji metodologie a interpretací židovských dějin.

Úvod do moderních židovských dějin - historiografie
Emancipace a židovské ohlasy na modernitu v západní a střední Evropě
Rusko a východní Evropa
Židovská politika a ideologie
Moderní židovská kultura - hebrejščina a jidiš
Migrace a mobilita
První světová válka a meziválečné období
Antisemitismus a Šoa
Židé v komunistických režimech
Židovský život v USA
Sionismus a stát Izrael

Předpoklady:

Seminář je určen především studentům judaistiky, historie, politologie a filozofie. Podmínkou je četba sekundární literatury v anglickém jazyce.

Požadavky absolvování: Aktivní účast + závěrečná zkouška

Literatura:

Paul Mendes-Flohr, Jehuda Reinharz, *The Jew in the Modern World: A Documentary History* (New York, 1995).
Jakob Katz: *Out of the Ghetto. The Social Background of Jewish Emancipation, 1770-1870* (New York, 1978).
Michael Meyer, *Response to Modernity: a history of the Reform Movement in Judaism* (Detroit, 1995).
Zvi Gitelman, *A Century of Ambivalence. The Jews of Russia and the Soviet Union, 1881 to the Present* (Bloomington, 2001).
H. J. Kieval, *Languages of Community. The Jewish Experience in the Czech Lands* (Berkeley, 2000).
Ezra Mendelsohn, *The Jews of East Central Europe Between the Two World Wars* (Bloomington, 1987).
Raul Gilbert, *Pachatelé, oběti, diváci. Židovská katastrofa 1933-1945* (Praha, 2002).
Alena Heitlingerová, *Ve stínu holocaustu a komunismu. Čeští a slovenští Židé po roce 1945* (Praha, 2007).

Ivrit pro začátečníky 2

Mgr. Alžběta Drexlerová, Mag. Louise Hecht, Ph.D., Centrum jud. studií FF
Cvičení 0+4, česky, anglicky
Úterý 13:15 - 14:45, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43
Čtvrtek 8:00 – 9:30, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43
Stag: JUD/IV2Z - 3kr. – zápočet

Studenti získají základní aktivní a pasivní znalost moderní hebrejštiny (čtení, psaní, rozumění mluvenému slovu, konverzace) s důrazem na hovorový jazyk, základy gramatiky. Nutná je znalost anglického jazyka - učebnice a druhá část výuky probíhá v angličtině. (viz kurz Ivrit 2 v úterý 13:15 - 14:45).

Požadavky absolvování: Napsání textu o délce 200 slov a účast na blokovém semináři moderní hebrejštiny.

Literatura

CHAYAT, S., ISRAELI, S., KOBLINER, H., *Hebrew from Scratch (Ivrit min haHatchala)*. Jerusalem: Academ, 2007.

Ivrit 4 (pro pokročilé)

Mgr. Lenka Uličná, Centrum jud. studií FF
Cvičení 0+2, česky
Úterý 13:15 - 14:45, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 4.61
Stag: JUD/IV4 - 3kr. – zápočet

Rozvíjení základní pasivní a aktivní znalosti moderní hebrejštiny (čtení, psaní, mluvení) s důrazem na moderní hovorový jazyk. Doplnění přehledu hebrejské morfologie a syntaxe. Požadavkem je předchozí absolvování kurzů ivrit 1-3, případně jiných adekvátních kurzů, znalost anglického jazyka.

Literatura:

CHAYAT, S., ISRAELI, S., KOBLINER, H., *Hebrew from Scratch (Ivrit min haHatchala)*, část 2, Academon, Jerusalem 2001, s. 200-404.

Biblická hebrejštiny pro začátečníky 2

Mgr. Lenka Uličná, Centrum. jud. studií

Cvičení 0+2, česky

Středa 13:15 – 14:45, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.23 (seminárka)

Stag: JUD/BH2 - 3kr – zkouška/JUD/BH2Z – 3kr - zápočet

Seminář určen pro studenty judaistiky a zájemce ze všech ostatních oborů. Předpokladem je úspěšné absolvování Biblické hebrejštiny 1 (JUD/BH1) anebo znalosti biblické hebrejštiny na úrovni znalostí dosažených po absolvování Biblické hebrejštiny 1 (s. 1-90).

Absolvent kurzu si prohloubí znalost gramatického systému biblické hebrejštiny, zejména slovesných kmenů. Jednotlivá témata jsou prezentována kontrastivně na pozadí češtiny a následně procvičována v hebrejském textu.

Požadavky: pravidelná docházka, aktivní účast v semináři, plnění průběžných požadavků, úspěšné absolvování závěrečné ústní zkoušky

Doporučená literatura:

Weingreen, J. (1997): Učebnice biblické hebrejštiny. Praha : Karolinum.

Klíma, O. - Segert, S. (1956): Mluvnice hebrejštiny a aramejštiny. Praha : Nakladatelství ČAV.

Biblická hebrejštiny pro pokročilé

Mgr. Lenka Uličná, Centrum. jud. studií

Cvičení 0+2, česky

Termín bude stanoven po dohodě s účastníky cvičení

Stag: JUD/BHP - 3kr - zápočet

Seminář je určen jak pro studenty judaistiky, tak pro další zájemce; vyžaduje se znalost na úrovni absolvování kurzu Biblická hebrejštiny pro začátečníky 1 a 2 (zhruba v rozsahu Weingreen, Učebnice biblické hebrejštiny)

V kurzu budeme číst a gramaticky interpretovat vybrané pasáže Tanachu, hebrejské Bible. Konkrétní text bude zvolen po dohodě s účastníky kurzu.

Požadavky absolvování: pravidelná docházka, aktivní účast v semináři, plnění průběžných požadavků, úspěšné absolvování závěrečné ústní zkoušky (překlad a gramatická interpretace vybrané pasáže)

Literatura:

Biblia hebraica Stuttgartensia. Ediderunt K. Elliger et W. Rudolph. Stuttgart : Deutsche Bibelgesellschaft, 1990.

(případně jiný kritický text hebrejské Bible)

Diplomový seminář

Garant: jednotliví vedoucí diplomové práce, Centrum. jud. studií

Stag: JUD/DS1 – 10 kr – zápočet – doporučené navštěvovat v 1. ročníku – letní semestr (eventuelně v 2. ročníku, letní semestr)

JUD/DS2 – 10 kr – zápočet – doporučené navštěvovat v 2. ročníku – zimní semestr

Povinné pro studenty, kteří se rozhodnou psát diplomovou práci z oboru judaistka.

Náplň a forma semináře je studentům stanovena vedoucím diplomové práce.

B. VOLITELNÉ PŘEDMĚTY – MODULY:

1. MODUL: DĚJINY ŽIDŮ A SPECIFIKA SOCIÁLNÍHO A POLITICKÉHO POSTAVENÍ ŽIDŮ, DĚJINY ANTISEMITISMU

Dějiny a duchovní dějiny Židů II.

Tamás Visi, MA., Ph.D., Centrum jud. studií FF

Přednáška 2+0, anglicky

Pondělí 9:45 – 11:15, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/DZ2 - 3 kr. – zkouška

Anotace – viz výše

Dějiny a duchovní dějiny Židů IV.

Mgr. Marie Crhová, Ph.D., M.A., Centrum jud. studií FF

Přednáška 2+0, česky

Středa 15:00 – 16:30, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.23 (seminárka)

Stag: JUD/DZ4 - 3 kr. - zkouška

Anotace – viz výše

Holocaust. Poválečné dějiny a literatura československých Židů (Historicko-literární seminář)

Mgr. Ivana Bednaříková-Procházková a Mgr. Eva Kalousová, Centrum jud. studií FF

Seminář 0+2, česky

Úterý 9:45 – 11:15, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/DHCZ – 4kr. – kolokvium

Seminář je motivován snahou skloubit v rámci interdisciplinárního ducha judaistických studií výklad historických událostí a jejich motivovanosti s odrazem v dobové i pozdější literatuře a filmu. V rámci kurzu bude zmapována historicko-politická situace od počátku druhé světové války do prvních poválečných let s důrazem na vliv holocaustu nejen na židovské obyvatelstvo Čech a Moravy, ale i na jeho okolí. Současně se budeme soustředit na obraz a odraz šoa a jeho důsledků v literárních dílech českých a slovenských autorů (i těch, které k Čechům vážou „pouze“ jejich rodinné kořeny)

Návrh témat:

1) „Tragédie šoa a její odkaz“

„Psychologické romány věnující se předtíže tragédie šoa“: Ladislav Fuks: *Pan Theodor Mundstock*, Jiří Weil: *Život s hvězdou*

2) „Návrat z koncentračních táborů a nový začátek“

„Literární ztvárnění bezprostředních zážitků šoa“: Norbert Frýd: *Krabice mrtvých*, Arnošt Lustig: *Noc a naděje* (film. zpracování Jana Němce: *Démanty noci*)

3) „Hledání kořenů jako terapie“: Ruth Bondy: *Víc štěstí než rozumu*, Fedor Gál: *Krátká dlouhá cesta* (dokument), Arnošt Goldflam: *Písek* (drama)

4) „Komunistické Československo perzekuce Židů; Slánského proces.“

5) „Dopad na druhou a třetí generaci“: Helen Epstein: *Děti holocaustu*

6) „Stát Izrael a Československo“

„Vznik státu Izrael jako zadostiučinění, exil“: Irena Dousková: *Goldstein píše dceři*, Tomáš Kolský: *Ruthie a barevnost světa*

Literatura

Bar-On, Dan: *Furcht und Hoffnung. Von den Überlebenden zu den Enkeln – drei Generationen des Holocaust*, Hamburg: Europäische Verlagsanstalt 1997.

Bar-On, Dan: *Die Last des Schweigens. Gespräche mit Kindern von NS-Tätern. Erweiterte Neuausgabe* Hamburg: Edition Körber-Stiftung 2004.

Machala, L. a kol.: *Panorama české literatury*, Olomouc, Rubico, 1994

Machala, L: Slovník českých spisovatelů. 2. přepracované a doplněné vydání, Libri, Praha 2005, s. 832.
Mikulášek, A.: Antisemitismus v české literatuře 19. a 20. století. Votobia Praha 2000
Mikulášek, A. a kol: Literatura s hvězdou Davidovou, Votobia 1998
Pěkný, Tomáš.: Historie Židů v Čechách a na Moravě. Praha 2001
Putna, M. C.: Fenomén židovství v české literatuře
Reissner, M.: Německá a židovská literatura v českých zemích

Literatura k historické části:

Avriel, Ehud. „Prague and Jerusalem: the era of friendship.“ In *The Jews of Czechoslovakia III*. New York – Philadelphia: Society for the History of Czechoslovak Jews & The Jewish Publication Society of America, 1984, s. 551–566.
Bankier, David, ed. *The Jews Are Coming Back. The Return of the Jews to their Countries of Origin after WWII*. Jerusalem: Yad Vashem, 2005.
Bondy, Ruth. *Víc štěstí než rozumu*. Praha: Argo, 2003.
Bregman, Ahron – El-Tahri, Jihan. *The Fifty Years War. Israel and the Arabs*. London: 1998.
Brod, Petr. Židé v poválečném Československu. In: *Židé v novodobých dějinách*. Praha: UK, 1997.
Brod, Toman. *Ještě že člověk neví, co ho čeká. Života běh mezi roky 1929–1989*. Praha: Academia, 2007.
Crhová, Marie. „Jews under the Communist Regime in Czechoslovakia.“ In: *Jewish Studies at the CEU III 2002–2003*. Budapest: CEU, s. 281–296
Čejka, Marek. *Izrael a Palestina. Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Brno: Centrum strategických studií, 2005.
Frejková, Hana. *Divný kořeny*. Praha: Torst, 2007.
Gross, Jan. *Strach. Největší poválečný protizidovský pogrom*. Brno: Jota, 2008.
Heitlingerová, Alena. *Ve stínu holocaustu a komunismu. Čeští a slovenští Židé po roce 1945*. Praha: G plus G, 2007.
Hilberg, Raul. *Pachatelé, oběti, diváci. Židovská katastrofa 1933–1945*. Praha: Argo, 2002.
The Jews of Czechoslovakia I.–III. New York – Philadelphia: Society for the History of Czechoslovak Jews & The Jewish Publication Society of America, 1968–1984.
Judt, Tony. *Poválečná Evropa. Dějiny od roku 1945*. Praha: Slovart, 2007.
Kárný, Miroslav. „Konečné řešení“, *genocida českých Židů v německé protektorátní politice*. Praha: Academia, 1991.
Kieval, H. J. *Languages of Community. The Jewish Experience in the Czech Lands*. Berkeley: 2000.
Kochavi, A. J. *Post-Holocaust Politics. Britain, the United States, and Jewish Refugees, 1945–1948*. 2001.
Kolinsky, Eva. *After the Holocaust. Jewish Survivors in Germany after 1945*. London: Pimlico, 2004.
Krejčová, Helena. „K některým problémům židovské menšiny a českého antisemitismu po roce 1945.“ In: *Židé v české a polské společnosti*. Praha: UK, 1999, s. 65–77.
Lipstadt, Deborah. *Popírání holocaustu. Silící útok na pravdu a paměť*. Praha – Litomyšl: Paseka, 2006.
Margoliová-Kovályová, Heda. *Na vlastní kůži*. Praha: Academia, 2003.
Margolius, Ivan. *Praha za zrcadlem*. Praha: Argo, 2007.
Nepalová, Šárka. „Židovská menšina v Čechách a na Moravě v letech 1945–1948.“ In *Terezínské studie a dokumenty*. Praha: Academia & Institut Terezínské iniciativy, 1999, s. 314–337.
Oz, Amos. *Jak vyléčit fanatika*. Praha – Litomyšl: Paseka, 2006.
Pěkný, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. Praha: Sefer, 2001.
Robbery and Restitution. The Conflict over Jewish Property in Europe. Ed. Martin Dean, Constantin Goschler, and Philipp Ther. New York – Oxford: Berghahn Books, 2007.
Spiegel, Paul. *Opět doma?* Brno, Cesta, 2008.
Svobodová, Jana. *Zdroje a projevy antisemitismu v českých zemích 1948-1992*. Praha: ÚSD 1994.
Vinen, Roger. *Evropa dvacátého století*. Praha: Vyšehrad, 2007.
Wehle, Kurt. „The Jews in Bohemia and Moravia: 1945–1948.“ In *The Jews of Czechoslovakia III*. New York – Philadelphia: Society for the History of Czechoslovak Jews & The Jewish Publication Society of America, 1984, s. 499–530.
Yegar, Moshe. *Československo, sionismus, Izrael*. Praha: Victoria Publishing – East Publishing, 1997.
Židé – dějiny a kultura. Praha: Židovské muzeum, 1997.

The Arab-Israeli Conflict in Israeli Movies (Block seminar)

Mag. Louise Hecht, Ph.D., Centrum jud. studií
Seminář 0+2, anglicky+filmy
Blokový seminář, anglicky, termíny – viz níže
Stag: JUD/AI - 4kr - zápočet

Course goal:

After a general presentation of the conflict's historical roots, the course introduces the students to Israeli films that have dealt with the subject, from the 1960s until today.

Student requirements:

Good command of English; open to students from all departments

Content:

This course discusses the Arab-Israeli conflict, as it was constructed and represented in Israeli movies. After a general presentation of the conflict's historical roots, the course introduces the students to Israeli films that have dealt with the subject, from the 1960s until today. The representation of the conflict through an artistic medium is thus reflected and broadly discussed. (Includes the screening of 6 movies in Hebrew/Arabic with English subtitles.)

Literature:

- Itzhak Galnoor, *The Partition of Palestine: Decision Crossroads in the Zionist Movement*, New York: State University of New York Press, 1995.
- Howard M. Sachar, *A History of Israel from the Rise of Zionism to Our Time*, New York: Alfred A. Knopf, 1996.
- Raz Yosef, *Beyond Flesh: Queer Masculinities and Nationalism in Israeli Cinema*, New Brunswick/London: Rutgers University Press, 2004.
- Ella Shohat, *Israeli Cinema: East / West and the Politics of Representation*, Austin: University of Texas Press, 1987.
- Yosefa Loshitzky, *Identity Politics on the Israeli Screen*, Austin: University of Texas Press, 2001.
- Ran HaCohen, "Israel – A Suicide Bomber," <http://www.antiwar.com/hacohen/h041202.html>
- Raz Yosef, *Beyond Flesh: Queer Masculinities and Nationalism in Israeli Cinema*, New Brunswick/London: Rutgers University Press, 2004.
- Adam LeBor, *City of Oranges: An Intimate History of Arabs and Jews in Jaffa*, Bloomsbury 2006.

Evaluation methods:

- 1) Performance in class (50%)
- 2) Quiz on historical facts (25%)
- 3) Short paper (cc.5 pages) on a specific problem/segment of society (25%)

Time:

1st meeting > Tue. 23 Feb. 2010; 1. blok > 24-26 Feb.; 2. blok > 24-26 March

Hebrew Sources of Moravian Jewish History

Tamás Visi, MA., Ph.D., Centrum judaistických studií FF

Seminář 0+2, anglicky!

Pondělí 16:45 – 18:15, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/HS2 - 4 kr. – zápočet

The seminar will focus on Moravian response literature, especially on Mordecai Beneth's halakhic responses evidencing the transformation of Jewish society in late eighteenth- and early nineteenth-century Moravia. Students who want to participate in the European Genizah Research Project should attend this seminar.

Evaluation: participation in classes (50%); oral exam at the end of the semester (50%)

Izraelsko-palestinský konflikt

Mgr. Hynek Melichar, katedra politologie FF

Přednáška+seminář 1+1, česky

Středa 12:15 – 13:45, KB-224 – katedra politologie

Stag: KPE/IPK - 3kr - zkouška

Cílem kurzu je seznámit posluchače s kořeny, průběhem, charakterem a aktéry izraelsko-palestinského (blízkovýchodního) konfliktu, jednoho z nejostřeji sledovaných etnonacionalistických konfliktů současnosti. Probírána bude role historie, etnicity, identity, náboženství či ideologií v konfliktu. Přednášky a diskuse se dále zaměří na průběh blízkovýchodního mírového procesu, uplatňované metody řešení konfliktu a pokusí se identifikovat silné a slabé stránky tohoto procesu. Všeobecným cílem kurzu je prohloubit znalost posluchačů o okolnostech izraelsko-palestinského konfliktu a napomoci studentům rozvinout kritický přístup

k problematice na základě přednášek, diskusí a zadané četby. Volitelný kurz je otevřen také studentům jiných oborů, primárně posluchačům katedry judaistiky.

Kurz bude probíhat formou přednášek a následných seminárních diskusí.

Podmínkou pro absolvování kurzu je účast (max. 2 neomluvené absence), aktivní participace na seminárních diskusích a úspěšné napsání zápočtového testu (min. 75% úspěšnost).

Selected Chapters in Modern Jewish History, 1780-present (Graduate seminar)

Mag. Louise Hecht, Ph.D., Centrum jud. studií FF

Seminář 0+2, anglicky

Úterý 15:00 – 18:15 - By-weekly seminar, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/TMD2 - 4kr - zápočet

Course goal:

The course introduces advanced students to special chapters of modern Jewish history. It offers an overview of different religious movements (traditional, Reform and Orthodox Judaism) and secular/cultural/national definitions of Jewish life in the main centers of Jewish settlement (Israel, USA, Russia).

Student requirements:

Advanced M.A. or PhD-students

Content:

The course aims at discussing relevant chapters in modern Jewish history from the beginning of the Jewish Enlightenment (Haskalah) until today, through analysis of sources and secondary literature. The geographical focus is placed on (central) Europe; however, other centers of contemporary Jewish settlement (Israel, USA, Russia) are also be taken into account. Additionally, special problems, methods and approaches to Jewish history will be discussed.

Literature:

- Michael Brenner/David N. Myers (Eds.), *Jüdische Geschichtschreibung heute: Themen, Positionen, Kontroversen*, Munich, 2002.
- Moshe Rosman, *How Jewish is Jewish History*, Oxford et. al., 2007.
- Michael Graetz, "From Corporate Community to Ethnic-Religious Minority, 1750-1830", in *LBI Year Book XXXVII* (1992), 71-82.
- Michael A. Meyer, *Response to Modernity: A History of the Reform Movement in Judaism*, Oxford University Press, 1990.
- Michael Miller, "Reluctant Kingmakers: Moravian Jewish Politics in Late Imperial Austria", *Jewish Studies at the CEU* 3 (2002-2003), 111-123.
- Jeremy King, The Nationalization of East Central Europe: Ethnicism, Ethnicity, and Beyond, in Maria Bucur/Nancy Wingfield (Eds.), *Staging the Past*, West Lafayette, Indiana 2001, 112-152.
- Michael Stanislawski, "Russian Jewry, the Russian State, and the Dynamics of Jewish Emancipation," in Pierre Birnbaum/Ira Katznelson (Eds.), *Paths of Emancipation*, Princeton University Press, 1995, 262-283.
- Aron Rodrigue: "The Ottoman Diaspora: The Rise and Fall of Ladino Literary Culture", in David Biale (Ed.), *Cultures of the Jews*, New York 2002, vol. 3, 863-886.
- Shulamit Volkov, "Antisemitism as a Cultural Code," in *LBI-Year Book* 23 (1979), 25-46.
- Saul Friedländer, *Nazi Germany and the Jews*, 2 vols., New York 1997 and 2007.
- Stephen J. Whitfield, "Declarations of Independence: American Jewish Culture in the 20th Century", David Biale (Ed.), *Cultures of the Jews*, New York 2002, vol. 3, 1099-1046.
- Gideon Shimoni, *The Zionist Ideology*, Hanover/London 1997, 85-105.

Evaluation methods:

- 1) Performance in class, includes discussions and presentations (60%)
- 2) Short paper (40 %)

Time:

1st meeting > Tue., 16 February 2010

By-weekly!

Moderní židovská politika a ideologie ve střední a východní Evropě

Mgr. Marie Crhová, Ph.D., Centrum jud. studií FF

Seminář 0+2, česky

Středa 11:30 – 13:00, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.23

Stag: JUD/MZPE - 4kr - zápočet

Předpoklady

Seminář je určen především studentům judaistiky, historie a politologie. Podmínkou je schopnost základní práce s literaturou v anglickém jazyce

Obsah

Studenti získají znalosti o moderní historii židů ve střední a východní Evropě, zejména vzájemném vlivu politiky, nacionalismu a kultury.

Úvod: Od předmoderní k moderní židovské společnosti

Emancipace a židovské odezvy na modernitu v západní a východní Evropě

Rusko a „východní Židé“

Zrod moderní masové židovské politiky v mnohonárodních monarchiích

Poslední kapitola? První světová válka a meziválečné období

České země v komparativním kontextu

Holocaust; Problém kontinuity: konec „Židovské otázky“; Izrael

Požadavky absolvování:

Aktivní účast + prezentace v semináři

Literatura:

Eli Lederhendler, *The Road to Modern Jewish Politics. Political Tradition and Political Reconstruction in the Jewish Community of Tsarist Russia* (New York, 1989).

Jonathan Frankel, *Prophecy and Politics. Socialism, nationalism, and the Russian Jews, 1862-1917* (Cambridge, 1984).

Zvi Gitelman, *A Century of Ambivalence. The Jews of Russia and the Soviet Union, 1881 to the Present* (Bloomington, 2001).

Ezra Mendelsohn, *On Modern Jewish Politics* (Oxford, 1993).

Marsha Rozenblit, *Reconstructing a National Identity. The Jews of Habsburg Austria during World War I* (Oxford, 2001).

Gary Cohen, *Němci v Praze 1861-1914* (Praha, 2000).

Hillel Kieval, *Languages of Community. The Jewish Experience in the Czech Lands* (Berkeley, 2000).

Kateřina Čapková, *Češi, Němci, Židé? Národní identita Židů v Čechách, 1918–1938* (Praha 2005).

D. L. Niewyk, *The Holocaust. Problems and Perspectives of Interpretation* (New York, 1997).

Shlomo Avineri, *Zrození moderního sionismu* (Praha, 2001).

Anita Shapira, *Land and Power: The Zionist Resort to Force* (Oxford, 1992).

Dějiny židovských studií v českých zemích – výzkumný projekt

Mgr. Marie Crhová, Ph.D., kabinet judaistiky FF

Seminář 0+2, česky

Blokový seminář, Úvodní schůzka (středa 24.2.2010, 16:00, Katedra germanistiky, posl.č. 3.23)

Stag: JUD/DZS2 - 4kr - zápočet

Seminář představí výzkumný projekt Kabinetu judaistiky „Dějiny židovských studií v českých zemích,“ jehož cílem je vznik komentované bibliografie česky psaných odborných prací k tematice dějin židů a židovského náboženství v Čechách a na Moravě. Studenti budou během semestru vyhledávat relevantní články a publikace a připravovat jejich krátké rešerše. Vítaný je zájem o zpracování problematiky v podobě diplomové práce. Zápočet se uděluje na základě odevzdání příslušného počtu rešerší (cca 15 stran). Kurz zahrnuje povinnost absolvovat tři semináře, jež se uskuteční formou individuálních konzultací a skupinových setkání.

Průběh semináře:

Úvodní schůzka (středa 24.2.2010, 16:00, Katedra germanistiky, posl.č. 3.23) - rozdělení periodik a sborníků, které studenti v projektu použijí.

Samostatné vyhledávání relevantních článků a studií a vypracování rešerší.

Konzultace předběžných výsledků v polovině semestru.

Odevzdání výsledků výzkumu a vyhodnocení v zápočtovém týdnu.

Literatura:

Prestižní česká historická periodika (Český časopis historický, Moderní dějiny, Časopis Matice moravské atp.) a sborníky z oboru historie vydané po roce 1990.

Holocaust a 20. století

Mgr. Jaroslava Vitámvášová, externí vyučující, Centrum jud. studií FF

Seminář 0+2, česky

Blokový seminář, termíny – viz níže

Stag: JUD/H - 4kr - zápočet

Seminář se zaměří na historické souvislosti fenoménu holocaust, souvislostem vedoucím k němu i jeho odrazu v dějinách a kultuře druhé poloviny 20. století.

V úvodních hodinách se kromě formálního uvedení do studia (metody prezentace, použití techniky v prezentaci, forma eseje, historické nástroje a jejich užití apod.) budeme věnovat historickému úvodu k dějinám židovského národa ve 20. století - modernímu antisemitismu, asimilaci a krátce i hnutí sionismu. Hlavní část se pak bude dotýkat vývoje tzv. konečného řešení na základě historických pramenů a analýz. Pozornost bude věnována rozdílům v jednotlivých částech Evropy, tak i otázce viny a kolaborace, stejně tak poválečnému vypořádání. V závěrečné části se pokusíme dotknout fenoménu holocaust, který ovlivnil politické i kulturní dění ve druhé polovině 20. století – otázka vzniku státu Izrael jako důsledku tragédie Židů v Evropě, a kulturní povědomí člověka 20. století – především filmová a dokumentární tvorba. V průběhu bude věnována náležitá pozornost i historiografii a dostupným pramenům výzkumu. Při příznivých podmínkách možné setkání s přeživším jako ukázka práce s pamětí.

Požadavky absolvování: Pohovor nad odevzdanými pracemi a přečtenou literaturou

Literatura:

- Hilberg, Raul, Pachatelé, oběti, diváci, Praha 1999.
- Stín Šoa nad Evropou, Praha 2004.
- Gross, Jan T., Strach, Praha 2008.
- Kertezs, Imre – výběr z díla.

Termíny:

26.2., 12.3., 26.3., 7.5. – vždy 4h a 30min – přesný čas a místo konání budou upřesněny později, jednotlivé termíny mohou být po dohodě s účastníky pozměněny.

Dějiny a kultura slovenských Židů v 19. a 20. století

Mgr. Simona Malá, Centrum jud. studií FF

Seminář 0+2, česky

Blokový seminář, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/DZSL - 4kr - zápočet

Cílem kursu je nastínit dějiny a kulturu židovské komunity na území dnešního Slovenska. Důraz bude položen zejména na dějiny, zejména novodobé. Pozornost bude věnována také vztahu majorita-minorita, židovské identitě, kultuře a obrazu Žida ve slovenské literatuře.

- 1) historie Židů na území Slovenska od počátku do Tolerančních patentů
- 2) historie Židů na území Slovenska v 19. století
- 3) Židé v I. Československé republice
- 4) období holocaustu na Slovensku
- 5) poválečné dějiny židovské komunity na Slovensku
- 6) obraz Žida ve slovenské literatuře
- 7) memoárová literatura psaná slovenskými Židy

Požadavky absolvování:

Referát

Seminární práce nebo kolokvium

Literatura:

- Büchler, Robert: Židovská komunita na Slovensku před 2. světovou válkou. In: Tragédia slovenských Židov. Banská Bystrica, 1992
- Jews of Czechoslovakia I.-III. 1968. 1971.1984. Philadelphia, New York
- Salner, Peter: Židovská identita včera, dnes a zajtra. Bratislava, 1995
- Salner, Peter (ed.): Židia v Bratislave. Bratislava, 1997
- Salner, Peter: Židia na Slovensku medzi tradíciou a asimiláciou. Bratislava, 2000
- Salner, Peter (ed.): Židovská komunita po roku 1945. Bratislava, 2008
- Bárkány, Eugen/Dojč, Ludovít: [Židovské náboženské obce na Slovensku](#). Bratislava, 1991
- Jelínek, Andrej Ješajahu: Židia na Slovensku v 19. a 20. storočí . I.časť. Bratislava 1999
- Jelínek, Andrej Ješajahu: Židia na Slovensku v 19. a 20. storočí . II.časť. Bratislava 1999
- Jelínek, Andrej Ješajahu: Židia na Slovensku v 19. storočí. In: Slovenský národopis 41, 3, s.271-294
- Heitlingerová, Alena: Ve stínu holokaustu a komunismu. Čeští a slovenští židé po roce 1945. Praha, 2007
- Kamenec, Ivan: Po stopách tragédie. Bratislava, 1991
- Lipscher, Ladislav (ed.): Židia v Slovenskom štáte 1939-1945. Bratislava, 1992

Termíny: pátky: 19.3., 9.4., 16.4., 7.5., vždy 9 – 13h, Centrum judaistických študií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Jacques Derrida: cizinec, pohostinnost a kosmopolitanismus

Mgr. Marek Szilvási Katedra filosofie FF
Seminář 0+2, český
Blokový seminář
Stag: JUD/JCD- 4kr - zápočet

Seminář se bude zabývat kritickým přístupem k podmínkám, za kterých je možné přijmout cizince, jeho neznámost a jinakost v místě původně vyhraněném pro vlastní identitu (individuální/kolektivní - sociální, kulturní, politickou). Na základě Derridova bádání budou problematizované koncepty kulturní jinakosti, sociálního vyloučení, politické asymetrie, viny a odpuštění, smíření a amnestie, orientalismu, eurocentrismu, multikulturalismu a univerzálnosti liberálních hodnot.

Požadavky

- 1) Aktivní účast na seminářích
- 2) Vypracování referátu (15 minut prezentace + handlit)
- 3) Studenti budou elektronicky odevzdávat rešerše 'AOSI' (zhruba jedna strana A4), které by měly obsahovat 4 části (argumenty, otázky, souvislosti, implikace). Rešerše by se měla vztahovat k stanovenému textu semináře. Student by měl zpracovat 'AOSI' z textů požadované četby i v případě absence. Jestliže student neodevzdá tři (a více) rešerše v domluveném termínu, pro udělení kreditů bude muset napsat filosofickou esej (cca 10 normostran).

Předpoklady

U studentů se předpokládá základní orientace v sociálních vědách (na úrovni magisterského studia), morální filosofie a dobrá znalost angličtiny nebo francouzštiny.

Vyučovací metody

Kurz bude realizován formou blokového semináře. Úvodní část semináře bude vedená formou přednášky a referátů. Druhá část by měla mít podobu interaktivního workshopu, při kterém studenti budou mít možnost akcentovat případnou judaistickou tradici v díle J. Derridu.

Termín: konec dubna, zač. května – blok, bude upřesněno později

Literatura

1. BENHABIB, Seyla, *The Rights of Others/Aliens, Residents and Citizens*, Cambridge: Cambridge University Press, 2004
2. BENHABIB, Seyla, *The Claims of Culture*, Princeton: Princeton University Press, 2002
3. DERRIDA, Jacques, *Adieu to Emmanuel Levinas*, Stanford: Stanford University Press, 1999
4. DERRIDA, Jacques, *Of Hospitality*, Stanford: Stanford University Press, 2000
5. DERRIDA, Jacques, *On Cosmopolitanism and Forgiveness*, London: Routledge, 2001
6. FINE, Robert, *Cosmopolitanism*, London: Routledge, 2007.
7. HABERMAS, Juergen, *The Inclusion of the Other*, MA: MIT Press, 1998

8. KANT, Immanuel, *K věčnému míru: filosofický projekt*, Praha: Oikoymenth, 1999 [KUP 225/025/232]
9. KANT, Immanuel, *Idea for a Universal History with a Cosmopolitan Purpose*, in: Kant, *Political Writings* edited by Hans Reiss, Cambridge: Cambridge University Press, 1991
10. KYMLICKA, Will, *Multicultural Citizenship: a liberal theory of minority rights*, Oxford, Oxford University Press, 1996

Film:

Derrida, Jane Doe Films Inc. 2002, directed by Amy Ziering Kofman and Kirby Dick

Youtube:

1. DERRIDA, Jacques, at EGS, http://www.youtube.com/watch?v=I_r-gr3ccik
2. ŽIŽEK, Slavoj, *The Future of Europe*, Speech at the Bled Forum on Europe Association, Bled, Slovenia, 2009, <http://www.youtube.com/watch?v=6n2wrlCg96Q>

2. MODUL: DĚJINY MYŠLENÍ: TEOLOGIE, FILOZOFIE, KULTUS

Islam and Judaism. Comparative Perspectives

Tamás Visi, MA., Ph.D., Bc. Mohamed Ibrahim, Centrum jud. studií FF

Seminář 0+2, anglicky!

Pondělí 11:30 – 13:00, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/IJ - 4 kr. – zápočet

Do you want to look clever when your friends discuss such topics as Al-Kaida, the Israeli-Palestinian conflict, the recent referendum about building mosques in Switzerland, the riots around the Temple Mountain / Haram ash-Sharif, or the French government's policy concerning religious clothing in public schools? Are you unsatisfied with the popular misbeliefs (not to say superstitions) about these two Asiatic religions? Would you like to hear about both religions from experts basing their lectures on primary Arabic and Hebrew texts studied in the original and presented in English translation within the classes? Come to our seminar on Judaism and Islam!

Program:

1. Introduction (methodological problems, chronology, common roots, interactions and influences)
  2. Textual cultures (holy books as sacred objects, holy books as sacred voices, memorizing holy texts, self-fashioning through absorbing texts)
  3. Theories of Revelation
  4. Testifying the 'Only One God' Principle
  5. Prayer
  6. Pilgrimage
  7. Charity
  8. Fast
  9. Holy War
  10. Religious Law
  11. Food Taboos
  12. Sacred versus Profane
  13. Men versus Women
- Miscellanea (Quaestiones Quodlibeta)

Requirements:

Students are expected to read the assigned secondary literature from week to week and to participate actively in discussions about primary texts as well as to pass a written examination at the end of the semester.

Literature:

Jamal J. Elias, *Islam* (London: Routledge, 1999)

Dan Cohn-Sherbok, *Judaism* (London: Routledge, 1999)

Jonathan E. Brockops, Jacob Neusner, *Judaism and Islam in Practice: A Sourcebook* (London: Routledge, 1999)

Kabala

Mgr. Hrubý Zdeněk, externí vyučující, Centrum jud. studií FF

Seminář 0+2, česky

Pátek 12:30 – 15:00, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.23 (seminárka), 1x14 dní, termín 1. setkání bude upřesněn později

Stag: JUD/KAB - 4 kr. – zápočet

Kabala byla a je jednou z hlavních forem židovské mystiky. Vzhledem k šíři tématu se kurz omezuje na poskytnutí informací o vývoji a obsahu kabaly v období od 13. do 16. století. Důraz bude kladen na fenomenologii hlavních směrů a pochopení základních filosofických a teologických prvků. Kurz sestává ze šesti dvouhodinových přednášek.

Sylabus:

- 1) Vývoj kabaly od 13. do 16. století a základní prameny
Přehled hlavních autorů a děl (Sefer jecira, Bahir, Zohar). Základní orientace v kabale a definice kabaly vůbec.
- 2) Zohar a jeho interpretace
Symbolika a hermeneutika Zoharu, jeho autorství, interpretace biblického textu.
- 3) Abraham Abulafia a extatická kabala
Jazykový rozměr kabaly, dosahování prorocství, rozbor extatických technik.
- 4) Moše Kordovero a teosofická kabala
Komentáře Tóry, komentáře Zoharu, sefirotické spekulace.
- 5) Maase Berešit
Názory kabalistů na stvoření světa a člověka. Analýza metafyziky kabaly. Teodicea.
- 6) Maase Merkava
Tzv. praktická kabala – plnění příkazů Tóry (micvot), kabalistická modlitba, teurgie, magie.

Doporučená literatura:

Idel, M.: Kabala : nové pohledy, Vyšehrad, Praha, 2004

Scholem, G.: Major Trends in Jewish Mysticism, Schocken, New York, 1978

Atestace:

Rozumná docházka a sepsání kratší práce (3 – 5 normostran) na téma vycházející z náplně kurzu po konzultaci s přednášejícím. Kurz nepředpokládá žádné speciální znalosti židovského náboženství nebo filosofie a měl by být vhodný nejen pro studenty judaistiky. Znalost hebrejštiny nebo jiného cizího jazyka není podmínkou, ale vzhledem k podstatě předmětu je pochopitelně užitečná.

Vybrané texty z Tóry

Vlková Ivana, Petr Chalupa, katedra biblických věd CMTF

Blokový seminář 0+1, česky, CMTF

Stag: KBV/VTT, 1kr. – zápočet

Kurzorická četba a výklad hebrejského textu (vybrané kapitoly z 3.-5. knihy Mojžíšovy). Seminář bude organizován v blocích, formou jednorázového víkendového soustředění.

3. MODUL: KULTURA A UMĚNÍ, KUNSTHISTORIE A FILOLOGIE: JAZYKY A DĚJINY LITERATUR

Holocaust. Poválečné dějiny a literatura československých Židů (Historicko-literární seminář)

Mgr. Ivana Bednaříková-Procházková a Mgr. Eva Kalousová, Centrum jud. studií FF

Seminář 0+2, česky

Úterý 9:45 – 11:15, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/DHCZ – 4kr. – kolokvium

Anotace – viz výše

Mýty spojené s Židy jako podhoubí antisemitismu

Mgr. Ivana Bednaříková-Procházková, Centrum jud. studií FF
Seminář 0+2, německy
Středa 9:45 – 11:15, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.26 (=P8)
Stag: JUD/MSA – 4kr. – zápočet

Židovský národ je od počátku své historie provázen řadou mýtů, jejichž vznik byl ponejvíce motivován protižidovskými náladami, nejprve bezprostředně sousedících národů, později pak rozšířených celosvětově. Již v Alexandrii byla Židům vyčítána jejich údajná misantropie (nenávisť k ostatním lidem). Pozdější křesťanská církev Židy stigmatizovala jako vrahy Spasitele, ve středověku byli kromě bohovraždy obviňováni z trávení studen, což mělo za příčinu rozšiřování morové epidemie, znesvěcování hostie, kažení mince a dokonce vraždění nevinných křesťanských dětí a dívek. Nekonečné putování spojilo židovský národ s obrazem Věčného Žida. Ahasver a jeho vyzdvížené negativní vlastnosti (parazitování na hostitelských národech, handl a mamom) se stal prototypem, který se nacistický režim snažil vnutit světu jako argument pro nutné vyhlazení celé „rasy“. I české země 19.století ovlivnil na dlouhou dobu proces s Leopoldem Hilsnerem, obžalovaným z tzv. rituální vraždy. Do současnosti přetrvál mýtus o finanční nadvládě Židů v západní společnosti.

V rámci semináře bychom se měli pokusit definovat mýty a historicko-spoolečenská klíšé, provázající národ Izraele, analyzovat jejich motivovanost a sledovat jejich obraz v literatuře na základě vybraných textů.

Vybrané tématické okruhy:

Židé jako bohovrazi – náboženský antisemitismus
Znesvěcování hostie, rituální vražda, černá smrt, démonizace
Ahasver. Věčný Žid jako symbol židovského národa
Mýty spojené s holocaustem – rasový antisemitismus
Židé jako ti, kteří hýbou finančním a politickým světem – „ekonomický“ antisemitismus

Literatura:

KREJČA, Aleš. Antisemitismus v posttotalitní Evropě. Praha : Nakladatelství Franze Kafky, 1992. 256 s. ISBN 80-901456-0-4.
MESSADIÉ, Gérald. Obecné dějiny antisemitismu. Praha : Práh, 2000. ISBN 80-7252-038-5.
PAVLÁT, Leo. Antisemitismus – nejsetrvalejší zášť v dějinách lidstva. [Praha] : Židovské muzeum v Praze, 1997.
PRUDKÝ, Martin. Zvláštní lid páně - křesťané a židé. Brno : CDK, 2000. ISBN 80-85959-57-7.
Anderson, George K.: *The Legend of the Wandering Jew*, London: Brown Univ.Pr., 1991
Bodenheimer, Alfred: *Wandernde Schatten, Ahasver, Moses und die Authentizität der jüdischen Moderne*, Göttingen: Wallstein, 2002
Brenner, Michael: *Geschichte des Zionismus*, München: C.H.Beck, 2005
Cassirer, Ernst: *Die „Tragödie der Kultur“*, In: ders.: *Zur Logik der Kulturwissenschaft*, Darmstadt: Wiss.Buchges., 1961
Donath, Oskar: *Židé a židovství v české literatuře 19.století I., Od K.H.Máchy do Jar. Vrchlického*, Brno: vlastním nákladem, 1923
Donath, Oskar: *Židé a židovství v české literatuře 19.století II., Od K.H.Máchy do Jar. Vrchlického*, Brno: vlastním nákladem, 1930
Ecker, Hans-Peter: *Poetisierung als Kritik, Stefans Heym Neugestaltung der Erzählung vom Ewigen Juden*, Tübingen: Narr, 1987
Frank, Margit: *Das Bild des Juden in der deutschen Literatur im Wandel der Zeitgeschichte, Studien zu jüdischen Gestalten und Namen in deutschsprachigen Romanen und Erzählungen 1918-194*, Freiburg i.B.: Burg-Verlag, 1987
Körte, Mona: *Die Uneinholbarkeit des Verfolgten, Der Ewige Jude in der literarischen Phantastik*, Frankfurt a.M.: Campus, 2000
Pěkný, Tomáš: *Historie židů v Čechách a na Moravě*, Praha: Sefer, 2001
Schmidt, Arno: *Das Volksbuch vom Ewigen Juden*, Danzig, 1927
Veselá-Prudková, Lenka: *Židé a česká společnost v zrcadle literatury: od středověku k počátkům emancipace*, Praha: Lidové noviny, 2003
Zirus, Werner: *Der Ewige Jude in der Dichtung, vornehmlich in der englischen und deutschen*, Leipzig, 1928
Zirus, Werner: *Ahasverus, der Ewige Jude*, In: Merker, Paul von, Lüdtke, Gerhard (Hrsg.): *Stoff- und Motivgeschichte der deutschen Literatur*, Berlin-Leipzig

Požadavky

Aktivní účast, vypracování eseje na zadané téma, povinná četba vybraných textů. Předmět bude uzavřen zápočtem, může být uzavřen kolokviem

Mamele & tatele. Obraz židovské matky a otce v literatuře

Mgr. Daniel Soukup, katedra bohemistiky FF

Seminář 0+2, česky

Čtvrtek 11:30 – 13:00, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 4.61

Stag: JUD/ZMOK – 4kr. – kolokvium

Literární seminář bude zaměřen na stereotypně vnímanou postavu židovské matky a židovského otce v převážně prozaických textech zahraničních a českých autorů. Tento stereotyp „zvláštních“, „šílených“, „přehnaně milujících“ či „svojí péčí dusících“ rodičů, který je charakteristický pro anglo-americkou židovskou kulturu, má svou výpovědní hodnotu i mimo její kontext, a je proto čtenářům blízký a důvěrně známý. Na základě četby americké literární produkce se proto pokusíme vystopovat podobné či kontrastní motivy v české literatuře. Během semestru budeme hledat neostrou hranici mezi realistickým rodičovským portrétem, univerzálním obrazem rodičů, popřípadě jejich karikaturou. Hlavním bodem jednotlivých, spíše neformálních, setkávání bude diskuse o vybraných textech a jejich interpretace. V semináři si rovněž všimneme genderové problematiky, otázky otcovství, mateřství a postavení ženy – matky, muže – otce v judaismu.

Seminář určen pro studenty judaistiky a bohemistiky. Základní znalost angličtiny je výhodou.

Návrh témat

1. Stereotyp židovské matky v anglo-americké kultuře (*úvodní přednáška*)
2. Yiddishe mamma – židovská máma v písňových textech a v anekdotách (Sophie Trucker: *Majn jidiše mame; A brivele der mamen*, ukolébavka *Ojfn veg*, Barry Sisters: *Oj mame, bin ich farlibt* a *Mame*, česká verze *Židovské mámy*) – nostalgie a humor východoevropského štetlu
3. Otcové a matky Singerových povídek
4. Šílená matka a pracovitý otec v prózách Chaima Potoka
5. Woody Allen a „šmoidipovský komplex“, stereotyp židovské matky v kinematografii
6. Allen Ginsberg: Kadiš za Noemi Ginsbergovou
7. Philip Roth: démon židovské matky v Portnoyově komplexu
8. „Idyliční rodiče“ v povídkách Vojtěcha Rakouse a Norberta Fryda
9. Mateřského lúno bezpečí v poezii Jiřího Ortena
10. Generační rozpor v Olbrachtově Haně Karadžičové
11. Egon Hostovský: Ghetto v nich a Dům bez pána – neustálá otcovská přítomnost
12. Chybějící otec v díle Ireny Douskové a Karola Sidona

Požadavky k absolvování předmětu

Aktivní účast, referáty, povinná četba vybrané beletrie a poezie. Předmět je uzavřen kolokviem – rozpravou nad vybranou knihou týkající se dané problematiky.

Doporučené prameny a literatura

- Jewish Women's Archive, Brookline, Massachusetts, Weaving Women's Words Oral History Project (<http://jwa.org/>)
- Antler, Joyce: *You Never Call! You Never Write! A History of the Jewish Mother*. Oxford University Press, Oxford 2007.
- Hyman, Paula: *Battling Stereotypes of the Jewish Mother*. In: *The Jewish Family Book*. Bantam Books, New York 1981. (http://www.myjewishlearning.com/life/Relationships/Parents_and_Children/Jewish_Mother_Stereotype.shtml)
- *Semites and Stereotypes: Characteristics of Jewish Humor* (eds. Avner Ziv, Anat Zajdman). Greenwood Press, Westport 1993.
- *Jewish Women speak out: Expanding the Boundaries of Psychology* (eds. Kayla Winer, Arianna Moon). Canopra Press, Seattle 1995.
- *Jewish Women in Historical Perspective*. (ed. Judith R. Baskin). Wayne State University Press, Detroit 1998.
- Ulmanová, Hana: *Americká židovská literatura*. ŽM, Praha 2002.
- Halioua, Bruno: *Židovské matky osobností 20. století*. Garamond, Praha 2008.
- *Etnické stereotypy z pohledu různých vědních oborů*. Etnologický ústav Akademie věd České republiky, Brno 2001.

- literatura k jednotlivým okruhům / autorům bude upřesněna

Židé a židovství v poválečné české literatuře

Mgr. Zuzana Zemanová, katedra bohemistiky FF UP

Seminář 0+2, česky

Čtvrtek 13:15 – 14:45, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 4.61

Stag: JUD/ZZK – 4kr. – kolokvium

Cílem semináře bude nalézat a interpretovat různé způsoby ztvárnění židovské tematiky v naší poválečné literatuře. V dílech, která spadají především do tzv. druhé vlny próz reflektujících válečnou zkušenost, si ukážeme problematiku židovství v širším kontextu otázek viny a její (ne)promlčitelnosti, trestu, svědomí, vztahů nežidovské většiny k židovské menšině na území protektorátu, Slovenského štátu i v koncentračních táborech. Pozornost bude věnována i formální stránce prózy; výběr jednotlivých titulů byl motivován snahou postihnout různorodé aspekty téhož tématu (pohled lyrizující, objektivizující, humoristický, s prvky napětí apod.). V závěrečném semináři si představíme některé z filmových adaptací uvedených děl.

Program semináře:

- 1) Úvodní seminář, poslech a analýza básně Jana Schneidera Zrza
- 2) Ota Pavel: Smrt krásných srnců, Jak jsem potkal ryby
- 3) Arnošt Lustig: Démanty noci, Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou, Dita Saxová
- 4) Jiří Robert Pick: Spolek pro ochranu zvířat, Sen o vzdálených jezerech
- 5) Ladislav Grosman: Obchod na korze, Z pekla štěstí, Nevěsta
- 6) Josef Škvorecký: Lvíče, Sedmiramenný svícen
- 7) Ladislav Fuks: Mí černovlasí bratři, Spalovač mrtvol, Pan Theodor Mundstock
- 8) Věra Kalábová: Ve městě jsou bratři Steinové
- 9) Hana Bělohradská: Bez krásy, bez límce
- 10) Ferdinand Peroutka: Oblak a valčík
- 11) Jan Otčenášek: Romeo, Julie a tma
- 12) Jiří Weil: Život s hvězdou, Harfeník, Žalozpěv za 77 297 obětí, Na střeše je Mendelssohn
- 13) Filmová zpracování některých uvedených beletristických předloh; promítání vybraného filmu

Požadavky k zápočtu:

Vypracování referátu a jeho přednesení (případně odevzdání v písemné podobě); aktivní účast na semináři (tolerovány 2 neomluvené absence).

Doporučená literatura:

Dokoupil, B. – Zelinský, M. a kol.: *Slovník české prózy 1945 – 1994*. Ostrava 1994

Dokoupil, B. – Zelinský, M. a kol.: *Slovník českého románu 1945 – 1991*. Ostrava 1992

Janoušek, P. a kol.: *Dějiny české literatury 1945 – 1989*, část I (1945 – 1948), II. (1948 – 1958) a III. (1958 – 1969). Praha 2008

Kosková, H.: *Hledání ztracené generace*. Jinočany 1996

Lehár, J. a kol.: *Česká literatura od počátků k dnešku*. Praha 1998

Machala, L. – Petrů, E. a kol.: *Panorama české literatury*. Olomouc 1994

Mikulášek, A. a kol.: *Literatura s hvězdou Davidovou*. Praha 1998 (zde též bibliografie k jednotlivým autorům)

...a další literárněhistorické příručky.

Jiddisch II: Westjiddisch – die Ausgangsform des Ostjiddischen?

Mgr. Marie Krappmann, Ph.D., Katedra germanistiky FF

Seminář 0+2, německy

Čtvrtek 9:45 – 11:15, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.16 (=P10)

Stag: JUD/JD2 - 3kr - zápočet

Im Seminar werden wir uns in erster Linie mit den älteren Stufen der jiddischen Sprache beschäftigen, die man oft mit dem Begriff "Westjiddisch" bezeichnet. Einerseits wird sich das Seminar auf die sprachlichen und historischen Beziehungen zwischen West- und Ostjiddisch konzentrieren, indem die einzelnen Modelle der Entwicklung der jiddischen Sprache vorgestellt werden, andererseits werden wir Texte der älteren jiddischen Literatur aus Westeuropa lesen, sprachlich analysieren und historisch verorten. Dabei wird insbesondere auf die Berührungspunkte mit den entsprechenden dialektalen Strukturen der deutschen Sprache geachtet.

Empfohlene Literatur (Auswahl):

- Baumgarten, Jean (2005): *Introduction to Old Yiddish Literature*. Oxford.

- Frakes, Jerold C. (2004): *Old Yiddish Literature between 1100-1750*. Oxford.

- Klepsch, Alfred (2004): Westjiddisches Wörterbuch: Auf der Basis dialektologischer Erhebungen in Mittelfranken. 2 Bde. Tübingen.
- Aptroot, M; Nath, H. (2002): Einführung in die jiddische Sprache und Kultur. Hamburg: Buske.
- Birnbaum, S.(1984): Praktische Grammatik der jiddischen Sprache, 4th edition. Hamburg: Buske.
- Best, Otto (1973): Mameloschn – Jiddisch – eine Sprache und ihre Literatur. Frankfurt am Main.

Hudba židovských skladatelů

Mgr. Kateřina Hnátová, externí vyučující, Brno

Přednáška 1+0, česky

Středa 16:45 – 18:15, 1x14 dní, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 10 (3.16), začátek 24.2.2010

Stag: JUD/ZH – 3kr. – zkouška

Tento jednosemestrální kurz přináší průřez dějinami hudby 18. - 20. století s důrazem na hudbu židovských skladatelů a je koncipován jako přehledový výklad s ukázkami hudby (CD, DVD) a textů (handout k poslechu). Hudební události jsou zasazovány do širšího dějinného kontextu, předpoklady tvorby židovských skladatelů jsou objasňovány na pozadí obecně historických faktů.

Požadavky absolvování: minimálně 80% docházka + závěrečná zkouška

Literatura:

Peduzzi, Lubomír: O hudbě v terezínském ghettu (Brno 1999)

Peduzzi, Lubomír: Pavel Haas (Brno1993)

Pěkný, Tomáš: Historie židů v Čechách a na Moravě (Praha 2001), s. 619-633

Saleski, Gdal: Famous Musicians of Jewish Origin (New York 1949)

Schönberg, Arnold: Styl a idea (Praha 2004)

Stravinskij, Igor: Hudební poetika (Praha 2005)

Stuckenschmidt, H. H.: Arnold Schönberg (Praha 1971)

Slovník české hudební kultury (Praha 1997), heslo Židovská hudební kultura v českých zemích (str. 1034-1035)

Geschichte der deutschjüdischen Literatur

Prof. Ingeborg Fialová, PhDr., Katedra germanistiky FF

Přednáška 1+0, německy

Úterý 8:45 – 9:30, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.26 (=P8)

Stag: JUD/DJLT - 3kr - zkouška

...vom Mittelalter bis ins 20. Jahrhundert. Nicht nur einzelne Autoren und Werke (von der Glückel von Hameln bis zu Paul Celan) werden besprochen, sondern auch allgemeine Themen angeschnitten (Geschichte des Antisemitismus, Geschichte der Assimilation, Zionismus udg.), die aus dem Kanon der Allgemeinbildung etwas herausgefallen sind.

Jesus Christ Superstar: *Second Temple* Judaism in the Mirror of Hollywood

Tamás Visi, MA., Ph.D., Centrum jud. studií FF

Přednáška 2+0, anglicky

Pondělí 15:00 – 16:30, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/JCHS - 4 kr. – zápočet

The so-called Second Temple period started in the fifth century BCE, when the Jews returning from the Babylonian exile rebuilt their ancient sanctuary in Jerusalem (=“Second Temple”) and lasted until 70 CE when the Romans destroyed it. The last century of this period saw an unprecedented religious ferment in Judea and related territories: many local spiritual leaders experimented with new religious ideas and lifestyles; in fact, sometimes they attempted to invent new forms of human existence.

One of the many religious movements of the age was founded by an uneducated (probably illiterate) Galilean peasant, a certain Jesus from the otherwise unknown village of Nazareth. His movement eventually evolved into a world religion that dominates today the American continent and certain parts of Europe, Africa, and Asia. As a consequence, reports about Jesus’ words and deeds has been preserved in an astonishingly

great number (there is hardly any other peasant from Antiquity of whose life we know so much!) providing an unique sight into the rural world of first century Galilean Jews.

Our image of this important period of Jewish history is greatly influenced – whether we like this fact or not – by popular movies that attempt to visualize the age with its tensions, conflicts, and inventions always pointing out a “message” for the present. These movies – usually focusing on the life of Jesus of Nazareth – are capable to form the popular perception of Jews, not only in Jesus’ times but presently as well.

In this seminar the image suggested by several movies will be directly contrasted with the results of historical research. Starting from seemingly unessential details (e.g. how the cloths of a Jewish high priest looked like) to more general historical concerns the selected movies will be evaluated in terms of historical reliability.

This class will be about ancient Jewish history and the ways it is remembered today. Aesthetics, the history of cinema, or Christian theological perspectives on the subject will be discussed only tangentially.

Selected movies:

Ben-Hur

Jesus Christ Superstar

The Last Temptation of Christ

The Passion of the Christ

Life of Brian

Student requirements:

Students are expected to read the assigned secondary literature from week to week and to participate actively in discussions about primary texts and movies. At the end of the semester a short essay (4-5 pages) in English or Czech or Hebrew or Hungarian about one of the movies or one of the historical topics as represented in several movies evaluating the latter in the light of historical research.

Literatura:

Geza Vermes, Jesus the Jew (London, 1973)

New Testament (many editions)

Woody Allen: Contemporary Jewish „Philosopher“ (Filmový seminář)

Jakub Ráliš, Kat. filosofie FF

Seminář 0+2, anglicky

Úterý 15:00 – 18:15 - By-weekly seminar, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/WA - 4kr - zápočet

Kurz poskytne účastníkům základní přehled nejocetovanějších filmových děl Woody Allena, zásadních témat a problémů, které formovali jeho umělecký a tvůrčí přístup. Účastníci budou uvedeni do problematiky židovské sekulární identity a náboženství, které často hrají důležitou tématickou roli v Allenových filmech. Hlavním cílem bude dosáhnout co nejzevrubnějšího pochopení Allenovy parodie intelektualismu, filosofie a zároveň paradoxů tyto přístupy provázající.

Obsah semináře:

Každá hodina bude rozdělena do dvou částí:

1. Promítání Allenova filmu. Ke každému filmu bude seznam předem vybraných témt, na která se budeme soustředit při sledování snímku.
2. V druhé části budou poskytnuty základní informace k filmu a historickému pozadí. Následná debata nad tématy bude mít za cíl je co nejdetailněji prozkoumat. Všechny debaty budou propojeny třemi tématy: sekulární židovská identita, parodie filosofie a náboženství.

Filmy (všechny s českými titulky):

Annie Hall

Zelig

Crime and Misdeamour

Deconstructing Harry

Anything Else

New York stories (ve spolupráci s Danielem Soukupem)

Movie of choice

Texty budou rozdány na hodinách a seznam kompletní literatury dostupné elektronicky bude poskytnut zapsaným studentům

Požadavky kurzu:

Kurz je primárně určen pro zahraniční studenty a studenty kabinetu Judaistiky. Vítání jsou i studenti ostatních kateder, avšak z kapacitních důvodů na základě předběžné registrace na mailu: ralisjakub@gmail.com

Prezence na hodinách
Krátká esej (1500 slov)

Cyklus autorských čtení

Garant: Mgr. Daniel Soukup, katedra bohemistiky FF, + různí autoři

Seminář 0+2, česky

Středa 16:45 – 18:15, 1x14 dní, liché týdny, přesné termíny budou specifikovány později, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43

Stag: JUD/PHP – 1kr. – zápočet

Autorská čtení: Pavel Brycz, Radka Denemarková, Kateřina Sidonová a Roman Erös

Židovské památky na Střední Moravě

Mgr. Daniel Soukup, katedra bohemistiky FF

Seminář 0+2, česky

Blokový seminář – 4-5 exkurzí, první setkání: 19.2.2010, účast nutná, místo setkání bude oznámeno později

Stag: JUD/ZPSM – 4kr. – zápočet

Studenti se formou čtyř až pěti exkurzí v průběhu semestru seznámí s hmotnými židovskými památkami regionu Haná a přilehlých oblastí. V programu je návštěva pozůstatků židovských ulic a čtvrtí, synagog a funerálních památek (hřbitovů a obřadních síní). Účastníci budou během poznávacích exkurzí prezentovat referáty o dějinách místních židovských komunit a s nimi spojených hmotných pramenů, jež budeme společně interpretovat.

Návrh exkurzí

1. Židovské památky v Prostějově
2. Židovské památky v Tovačově
3. Židovské památky v Lošticích
4. Židovské památky v Úsově
5. Židovské památky v Holešově

- cíle a pořadí exkurzí se může změnit dle zájmu studentů

Požadavky k absolvování předmětu

Předmět je časově náročnější, a vyžaduje proto flexibilitu jeho účastníků.

Aktivní účast na exkurzích, referáty. Exkurze budou realizovány po společné dohodě (pravděpodobně ve zvolené pátky letního semestru). Podrobnosti budou upřesněny v úvodním semináři na začátku semestru.

Doporučená literatura

- Fiedler, Jiří: Židovské památky v Čechách a na Moravě. Praha 1992.
- Gold, Hugo (ed.): Die Juden und Judengemeinden Mährens in Vergangenheit und Gegenwart. Brno 1929.
- Ehl, P., - Fiedler, J. - Pařík, A.: Staré židovské hřbitovy Čech a Moravy. Praha 1991.
- Klenovský, Jaroslav: Židovské památky Moravy a Slezska. Brno 2002.
- Klenovský, J.: Památky židovské obce tovačovské. Olomouc 1996.
- Klenovský, J.: Židovské památky Lipníku nad Bečvou. Olomouc 2000.
- Klenovský, J.: Židovské město v Prostějově. Prostějov 1997.
- Klenovský, J.: Židovské památky Holešova. Holešov 1999, 2004.
- Klenovský, J.: Židovská čtvrť v Úsově. Olomouc 1993.

Exkurze do Židovského města v Praze

Mgr. Daniel Soukup, katedra bohemistiky FF
Seminář 0+2, česky
Termín bude stanoven později po dohodě se studenty
Stag: JUD/EX1– 1kr. – zápočet

V rámci exkurze, která završuje seminář Vybrané kapitoly z dějin Pražského židovského města, navštívíme židovské památky Prahy. Během exkurze si stručně představíme dějiny místní židovské komunity a pokusíme se interpretovat hmotné pozůstatky ghetta, se kterými se setkáme.

V první řadě si prohlédneme Židovské muzeum a jeho expozice (**Španělskou synagogu** - místo bývalé Staré školy, **Staronovou synagogu** - duchovní centrum české židovské komunity, **Maiselovu synagogu** - památku na významného mecenáše pražského ghetta Mordechaje Maisla, **Klausovou synagogu** - druhou hlavní synagogu pražské židovské kehily, **Pinkasovu synagogu** - památku na mocnou rodinu Hořovských a v současnosti Památník obětí Šoa, a **Starý židovský hřbitov** - především náhrobek Maharala a jeho manželky Perly), ale i další židovské památky na Starém Městě pražském a v dalších pražských čtvrtích (**hrob Šimona Abelese v Týnském chrámu**, **sousoší Kalvárie na Karlově mostě**, které je spojeno s obviněním z židovského rouhání, **Jubilejní synagogu**, nebo také **židovský hřbitov na Žižkově**, kde jsou pohřbeny stovky slavných osobností jako Ezechiel Landau nebo Salomon Rapaport).

Požadavky k absolvování předmětu (hodnotící metody)

Aktivní účast na exkurzi, jež bude realizována po společné dohodě. Podrobnosti budou upřesněny v úvodním semináři na začátku semestru.

Topografie/židovské památky v Čechách a na Moravě

Mgr. Klára Zubíková, externí vyučující, Kolín
Seminář 0+2, česky
Bloková výuka, termíny budou zveřejněny později
Stag: JUD/ZM2 - 4kr. – zápočet

Letní semestr bude věnován židovským památkám na území Moravy. Představeny budou nejvýznamnější židovská ghetta např. Boskovice, Mikulov, Holešov, Brno atd. Semináře budou koncipovány topograficky s přesným popisem všech kulturních židovských památek v Moravském regionu. Jednotlivé židovské obce budou představeny v historicko – kulturním kontextu, včetně zajímavých osobností lokálních židovských pověstí atd.

Požadavky absolvování: Seminární práce. Student si vybere lokalitu podle místa bydliště atd., kde se nacházela židovská komunita. Zjistí, jaké památky s v souvislosti s židovskou komunitou v dané lokalitě naházejí nebo nacházely. Student prostuduje dostupnou literaturu a archivní prameny. Odevzdá práci v rozsahu (dle velikosti židovské obce) 3 – 10 stran s podrobnou bibliografií a poznámkovým aparátem.

Literatura:

Feder, R.: Haleluja, hebrejská řeč, Kolín 1933.
Fiedler, J.: Židovské památky v Čechách a na Moravě, Praha 1992.
Heřman, J.: Historický místopis Moravy a Slezska, Ostrava 1986.
Heřman, J.: Židovské památky v Čechách a na Moravě, Praha 1986.
Jakubec, P a kol.: Židovské památky v Čechách, Praha 2003.
Klenovský, J.: Židovské památky na Moravě a Slezsku, Brno 2003.
Klenovský, J.: Židovské památky v Brně, Brno, 1995.
Klenovský, J.: Židovské památky v Lipníku nad Bečvou, Olomouc 2000.
Klenovský, J.: Židovské památky v Mikulově, Olomouc 1998.
Pěkný, T.: Historie Židů v Čechách a na Moravě, Prtaha 1 993.
Vilímková, M.: Pražské židovské ghetto, Praha 1993.
Archivní prameny
Archív Památkového ústavu v Brně
Archív Památkového ústavu v Olomouci
Archív Památkového ústavu v Praze
Archív Židovské náboženské obce v Brně
Archív Židovské náboženské obce v Liberci
Archív Židovské náboženské obce v Olomouci
Archív židovské náboženské obce v Plzni
Archív Židovské náboženské obce v Praze

Fondy Moravského zemského muzea
Fondy oblastních archivů (Kolín, Nymburk, Holešov, Čáslav, Mikulov, Hranice na Moravě, atd.)
Sbírky Muzea města Brna
Sbírky Židovského muzea v Praze

4. MODUL: ŽIDÉ NA MORAVĚ

Viz předměty jednotlivých modulů 1-3 týkající se Židů na Moravě

Studentská konference

Garant: Mgr. Lenka Uličná, externí vyučující, kabinet judaistiky FF
Stag: JUD/KO - 1kr. – zápočet

Bližší informace budou zveřejněny později

5. MODUL - PRAKTICKÁ VÝUKA JAZYKŮ

Studenti mohou rovněž dle vlastního výběru navštěvovat **výuku komunikačních jazyků** (angličtina, němčina atd. pro začátečníky, pokročilé ...) – výběr z nabídky KATEDRY APLIKOVANÉ LINGVISTIKY (ve STAGu nutno hledat pod zkratkou katedry: KAL), případně KATEDRY ANGLISTIKY (ve Stagu nutno hledat pod zkratkou katedry: KAA) GERMANISTIKY (viz www.germanistika.cz)

Získané kredity za komunikační jazyky si mohou v započítat v rámci volitelných předmětů.

Ivrit pro pokročilé – konverzace

Bc. Mohamed Ibrahim, Centrum jud. studií FF
Cvičení 0+2, anglicky
Pondělí 13:15 - 14:45, Centrum judaistických studií, Tř. Svobody 26, posluchárna č. 2.43
Stag: JUD/IVK - 2kr. – zápočet

Kurz je určen především pro studenty, kteří navštěvovali kurz Ivrit 1 (JUD/IV1) a navštěvují/ navštěvovali kurz Ivrit 2 (JUD/IV2), ale i pro pokročilejší zájemce. Předpoklady: znalost anglického jazyka.

Obsah

slovní zásoba, konverzační obraty a schopnost zapojit se do jednoduchého rozhovoru v moderní hebrejštině

Literatura

CHAYAT, S., ISRAELI, S., KOBLINER, H., *Hebrew from Scratch (Ivrit min haHatchala)*, Jerusalem: Academon 2007

Jiddisch II: Westjiddisch – die Ausgangsform des Ostjiddischen?

Mgr. Marie Krappmann, Ph.D., Katedra germanistiky FF
Seminář 0+2, německy
Čtvrtek 9:45 – 11:15, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.16 (=P10)
Stag: JUD/JD2 - 3kr - zápočet

Anotace – viz výše

Filologie jazyka ivrit 2 – pracovní přednáška

Dr. Rudolf Uvíra, katedra germanistiky FF
Přednáška 2+0, česky
Středa 9:45 – 11:15, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.23 (seminárka)
Stag: JUD/IVP2 - 2kr. – zkouška

Obsah: Deklinační typy substantiv, smichut. Sémantické pády, jejich funkce a explikace. Determinace, prostředky jejího vyjádření. Funkce substantiv a substantiva verbale. Klasifikace sloves, konjugační typy, binjan 4 - 7. Funkce časů. Posesivita. Infinitiv. Předložky. Slovní druhy, jejich vztahy. Hypotaxe.

Literatura:

Rosengarten, Miriam - Loos, Vera, Ivrit - Schritt für Schritt. Hebräisch für Anfänger , Wiesbaden 1992
Simon, Heinrich, Lehrbuch der modernen hebräischen Sprache , Leipzig 1994

Semitské jazyky 2

Dr. Rudolf Uvíra, katedra germanistiky FF

Přednáška 1+0, česky

Středa 8:45 - 9:30, katedra germanistiky FF, posluchárna č. 3.23 (seminárka)

Stag: JUD/TSJ2 - 3kr. – zkouška

Obsah: Prasemitština. Písmo. Základní rysy historické gramatiky v rovinách fonologie, nominální deklinace a konjugace. Jazyk klasické hebrejštiny, pozdní hebrejštiny a rabínského období. Hebrejštiny středověku, moderní hebrejštiny.

+ viz kurzy uvedené pod povinnými, povinně volitelnými předměty